ÜZBEGISZTÁN DOMBORZATA

ARAL-TÓ

TURÁNI-ALFÖLD

KIZIL-KUM

KAZAHASTÁN

SZIR-DARJA

AJDAR-TÓ

KYRGYZSTÁN

FERGÁNAI MEDENCE

TÜRKMENISZTÁN

Khazret Sultan 4643m

TIEN-SAN

AMU-DARJA

TAJIKISTÁN

AFGANISTÁN

ÜZBEGISZTÁN ZÁSZLAJA

JEL MAGYARÁZAT:

- Hegység
- Alföld
- Folyó
- Tó

É

Ny K

D

1:230000

AFGÁN GÍMSZARVAS

ÜZBEGISZTÁN VILÁG ÖRÖKSÉGI HELYSZÍNEI

A HAGYOMÁNY SZERINT I.E. 7. SZÁZADBAN ALAPÍTOTTÁK. MA IS LÁTHATÓ ÉPÜLETEI: REGISZTÁN-MECSET ÉS MEDRESZEI, SÁHI-ZINDA TEMETŐ", ULUGBEK CSILLAGVIZSGÁLÓ, GUR-EMIR MAUZÓLEUMA.

KAZAHSZTÁN, KIRGIZISZTÁN, ÜZBEGISZTÁN KÖZÖS UNESCO HELYSZÍNE. 61 EMLŐS, 316 MADÁR, 17 HÜLLŐ", 20 VÉDETT HALFAJ ÉLŐHELYE.

NYUGATI TIEN-SAN

HÍVA

TASKENT

BUHARA

SZAMARKAND

SHAHRISABZ

ITCHAN KALA

ŐSI OÁZIS AZ IRÁN FELÉ VEZETŐ" KERESKEDELMI ÚT MELLETT. LEGHÍRESEBB ÉPÜLETEI: DZSUMA MECSET, AMIN KÁN-MEDRESZE, KALTA MINOR-MINARET.

KIZIL-KUM SIVATAGBAN FEKVŐ" TÖRTÉNELMI VÁROS. LEGFONTOSABB ÉPÜLETE A 12. SZ-i 46 M MAGAS KALJÁN-MINARET ÉS A VÁR.

A TIMURIDA DINASZTIA ALATT VOLT A LEGVIRÁGZÓBB. ITT TALÁLHATÓ TIMUR SÍRJA IS.

Vámbéry Ármin utazásai

É
ÉNY
ÉK
NY
K
DNY
DK
D

EURÓPA
Márvány-tenger
Konstantinápoly [Isztambul]
Ankara
TÖRÖKORSZÁG
Fekete-tenger
Azovi-tenger
Trabzon
Erzerum
KASZPI-MELYFÖLD
Kaszpi-tenger
Kara-Bogaz-öböl
ÖRMÉNYO.
AZERB.
VAN-tó
Tebriz
URMIA-tó
ELBURZ
Teherán
Aral-tó
TURÁNI-ALFÖLD
ÜZBEGISZTÁN
Szamarkand
Hiva
Buhara
Karsi
TÜRKMENISZTÁN
ASGABAT
Mashhad
AFG.
Herat
Dasste-Kavir
IRÁN
Dasste-Lut
Iszfahán
Perszepolisz
Shiráz
SZÍRIA
MEZOPOTÁMIA
TIGRIS
EUFRÁTESZ
IRAK
SZAÚD - ARÁBIA
Perzsa-öböl
Földközi-tenger
KRÉTA
CIPRUS
Vörös-tenger
Észak-Afrika
0 km
500 km

"80 NAP ALATT A FÖLD KÖRÜL"
CSATAP

1. UTAZÁSA:
2. UTAZÁSA:
3. UTAZÁSA:

: VÍZFELÜLET
: ALFÖLD
: MÉLYFÖLD
: SÍKSÁG
: VÁROS
: ORSZÁGHATÁR
: FŐVÁROS

FORRÁS:
VÁMBÉRY Á.: KÜZDELMEIM
MOZAIK: KÉPES FÖLDRAJZI ATLASZ

Üzbegisztán természetföldrajzi térképe
80 nap alatt a Föld körül
E
ÉNY
ÉK
N
K
DNY
DK
D
KAZAHSZTÁN
Szir-darja
Aral-tó
Usztirt
Turáni-alföld
Amu-darja
Kizil-kum sivatag
ÜZBEGISZTÁN
Kara-kum sivatag
Sarygamis-tó
Kaszpi-tenger
Ajdar-tó
Adelunga Toghi 4301 m
Fergána-medence
KIRGISZTÁN
Tien-San
TADZSIKISZTÁN
TÜRKMENISZTÁN
IRÁN
AFGANISZTÁN
Km
0
125
250
:VÍZFELÜLET
:ALFÖLD
:HEGYSÉG
:ORSZÁGHATÁR
:LEGMAGASABB
PONT

TARTALOM:

1. Itchan Kala

2. Buhara

3. Szamarkand

4. Sahriszabz

5. Nyugati-Tien-san

Itchan Kala

Itchan Kala, az ősi oázis, a mai Híva magas falakkal körbevett városrésze a nyugat-üzbegisztáni Horemz tartományban fekszik a türkmén határ közelében. A négyszáz méter széles és körülbelül hétszáz méter hosszú óvárosban viszonylag kevés épület maradt fenn, ezek azonban magas művészi színvonalat képviselnek. Itchan Kala igazi értékét nem az egyéni épületek adják, hanem sikátorainak, medreszéinek, mauzóleumainak, minaretjeinek és mecseteinek összessége.

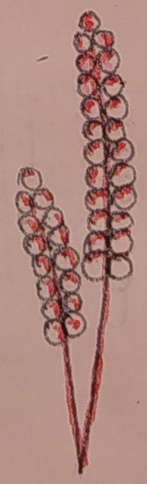

Buhara

A hajdani uralkodói rezidencia a 17. században épült, a 19. század elején épült város másik végében kapott helyet.

A selyemút mellett fekvő, több mint kétezer éves, alapvetően érintetlenül fennmaradt szerkezetű Buhara a Kizil-kum sivatagban egy nagy oázis mellett épült. A Kínát és Indiát Európával összekötő útvonal mellett található település a közép-ázsiai középkori városok legszebb fennmaradt példája. Az arab hódítás előtt Közép-Ázsia egyik legnagyobb városa volt.

SZAMARKAND

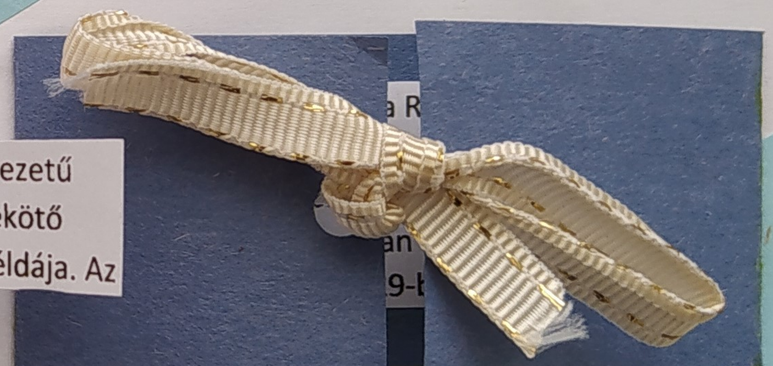

Buhara

A hajdani uralkodói rezidencia a 17. században épült, a 19. száza lején é
város másik végében kapott helyet.

A selyemút mellett fekvő, több mint kétezer éves, alap
Buhara a Kizil-kum sivatagban egy nagy oázis mellett é
útvonal mellett található település a közép-ázsiai közé
arab hódítás előtt Közép-Ázsia egyik legnagyobb városa volt.

Szamarkand

Szamarkand ma is látható legfontosabb épületei a Rergisztán-mecset és medreszéi (Ulugbek-, Tilla-Kari- és Ser-Dor-medresze), a Bibi-Hanim-medresze, a Sáhi-Zinda temető, Ulugbek csillagvizsgálója és Tur-Emir mauzóleuma. A Közép-Ázsiát korábban átszelő nagy kereskedelmi útvonalak csomópontjánál fekvő Szamarkand már az ókorban is lakott volt, a hagyomány szerint az i. e. 7. században alapították. A legkorábbi forrás i. e. 329-ben említi, amikor Nagy Sándor elfoglalta az akkor Marakanda néven ismert települést.

Nyugati-Tien-san

A különböző ökoszisztémák egyéni kombinációjával, a változatos állat számos endemikus és veszélyeztetett ritka fajjal rendelkező Nyugati-Tien-san Kazahsztán, Kirgizisztán és Üzbegisztán közös világörökségi helyszíne. A területen megtalálható Közép-Ázsia endemikus élőlényeinek közel a fele, valamint ebből a származik számos haszonnövény is.

Szahriszabz

Szamarkandtól 80 kilométerre, a Zaravsán-hegység lábánál elterülő település, Közép-[illegible] legrégebbi városa már Nagy Sándor idejében is lakott volt, de világkorát a 14. és a 15. Timurida dinasztia uralma alatt élte. Az itt született Timur uralkodói székhelyévé tette és ő, utódai terjedelmes épületegyütteseket emeltettek.

Üzbegisztán

5

világörökbeige

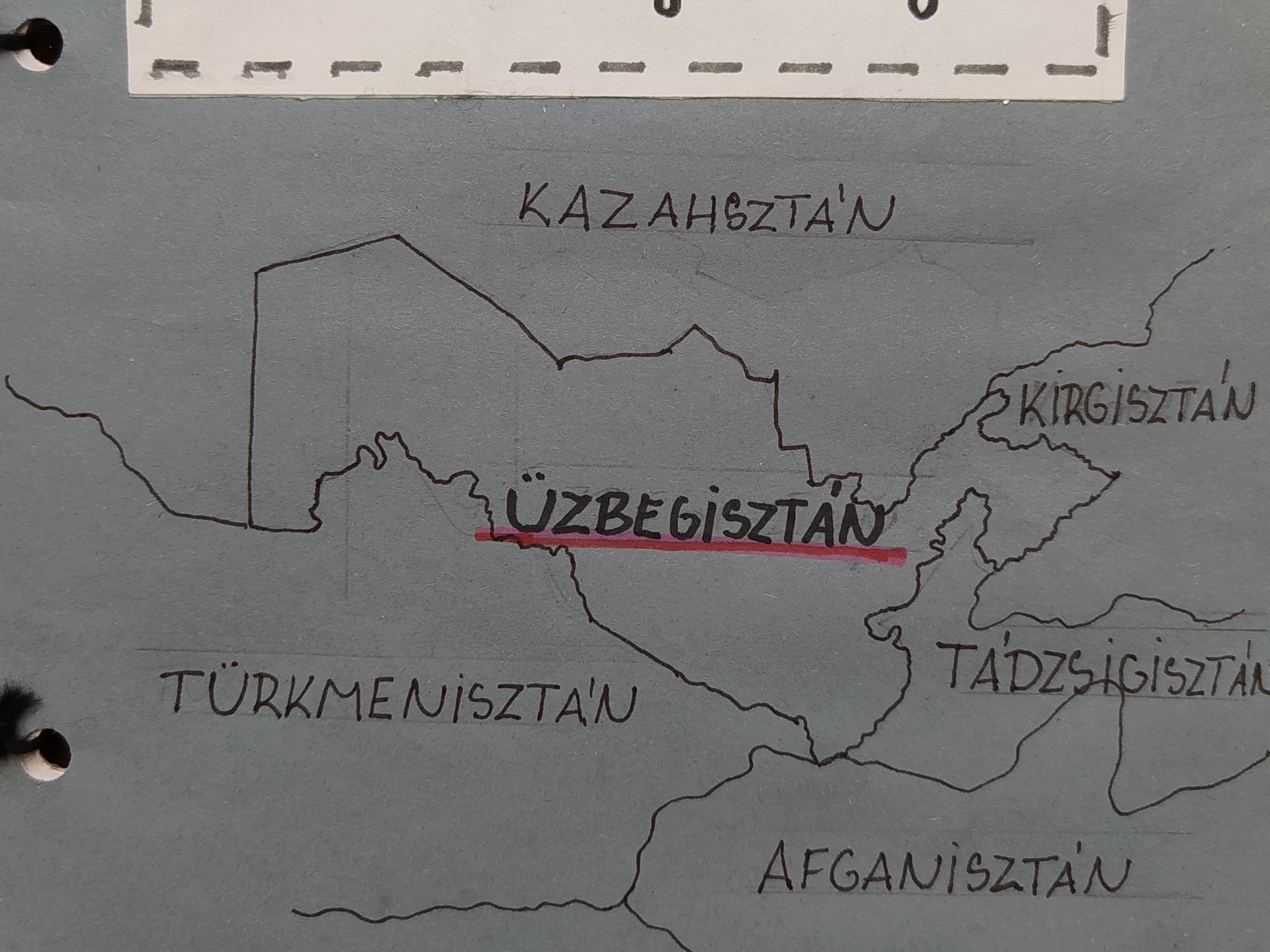

Bartókos-Sokk

VÁMBÉRY 3 ÚTJA

ALFÖLD
HEGYSÉG
SIVATAG
TENGER
FOLYÓ
ORSZÁGHATÁR
VÁMBÉRY ÚTJAI
FŐVÁROS
VÁROS
UTAZÁS IRÁNYA

CSAPATNÉV: Három Tudós ♥

Forrás: Vámbéry Ármin - Küzdelmeim
Mozaik: Képes Földrajzi Atlasz

0 ca 600 km

Vámbéry nyomában

1. útja
2. útja
3. útja

N
[Noon]

Y
[Yah]

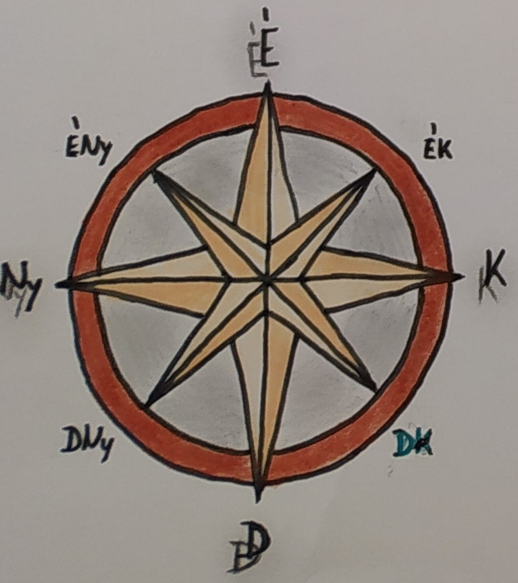

G
[Aym]

?
[Alif]

D
[Dal]

L
[Lam]

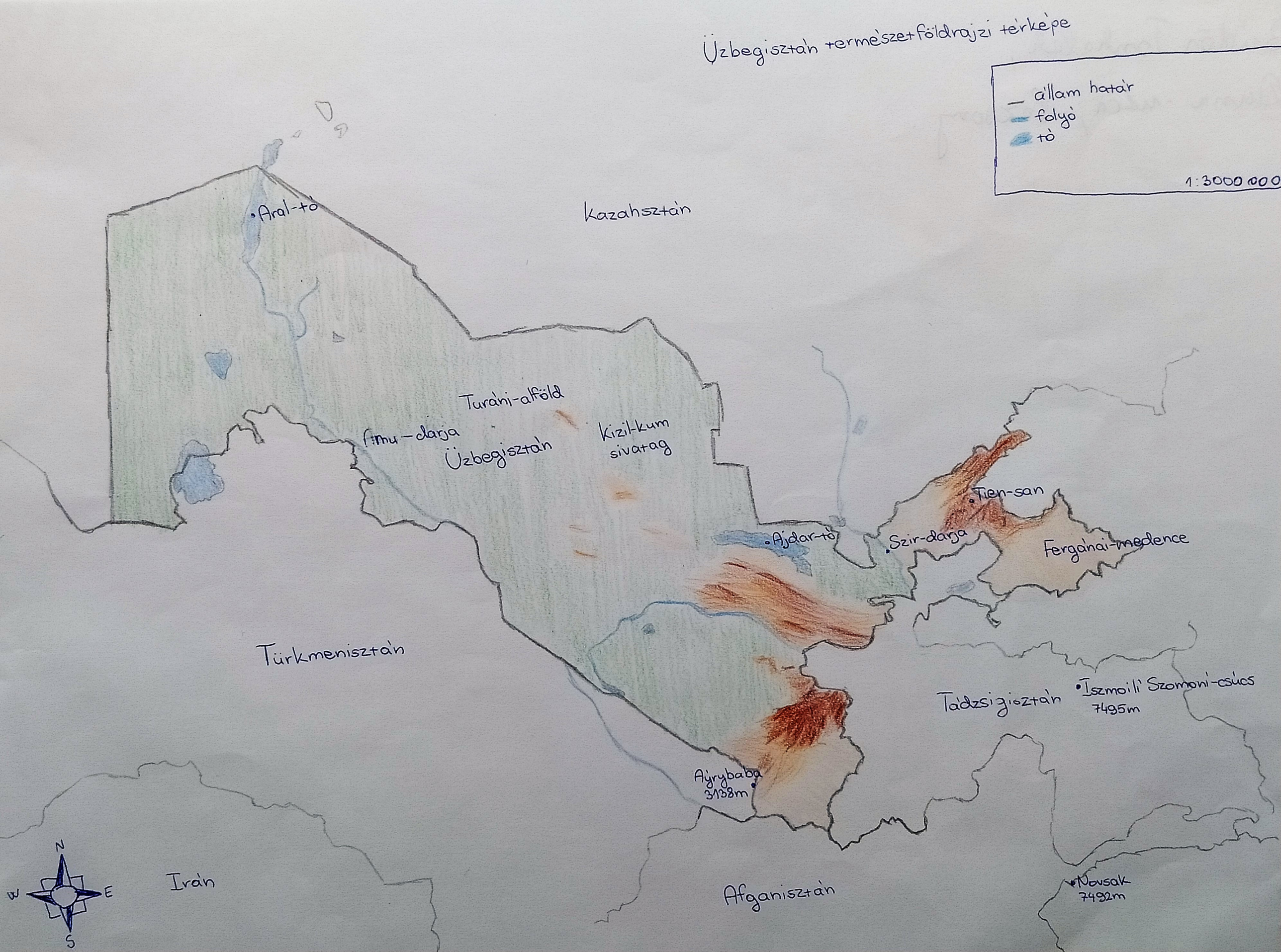
Üzbegisztán természetföldrajzi térképe
állam határ
folyó
tó
1:3000000
Aral-tó
Kazahsztán
Turáni-alföld
Amu-darja
Üzbegisztán
Kizil-kum sivatag
Tien-san
Ajdar-tó
Szir-darja
Fergánai-medence
Türkmenisztán
Tádzsigisztán
Iszmoili Szomoni-csúcs
7495m
Ajrybaba
3138m
Novsak
7492m
Irán
Afganisztán
N
W
E
S

ÜZBEGISZTÁN TERMÉSZETFÖLDRAJZI TÉRKÉPE

ARAL-TÓ

KAZAHSZTÁN

SZIR-DARJA

TURÁNI ALFÖLD

AMU-DARJA

KIZIL-KUM

AJDAR-TÓ

TIEN-SAN

FERGÁNAI-MEDENCE

KIRGIZISZTÁN

TÜRKMENISZTÁN

KHAZRET SULTAN 4643 m

TÁDZSIKISZTÁN

AFGANISZTÁN

JELMAGYARÁZAT

- HEGYSÉGEK
- TAVAK
- FOLYÓK
- SIVATAGOK
- HATÁRVONAL

M: 4000 000

ANDRÉ JÁNOS PÉTER, TISZA ISTVÁN, KORINTUŠ BEÁTA-GÖMÖRI CSODABOGARAK

ÜZBEGISZTÁN TERMÉSZETFÖLDRAJZI TÉRKÉPE

„HÁROM TUDÓS"

É

- VÍZFELÜLET
- ALFÖLD
- HEGYSÉG
- ORSZÁGHATÁR
- LEGMAGASABB HEGYCSÚCS

KAZAHSZTÁN

Szir-darja

ARAL-TÓ

Turkmen alföld

Amu-darja

ÜZBEGISZTÁN

Kizil-kum

Kara-kum

ARAL-TÓ

KASZPI-TENGER

TÜRKMENISZTÁN

IRÁN

0

250km

Adelunga Toghi
4301 m

ÁDAK-TÓ

Fergána-medence

KIRGIZISZTÁN

Tien-San

TADZSIKISZTÁN

AFGANISZTÁN

ÜZBEGISZTÁN 5 VILÁGÖRÖKSÉGI HELYSZÍNE

ITCHAN KALA 1990

A városközpont legfontosabb épületei a Dzsuma mecset, és két 19. századi palota. A terület 51 ősi műemléképület és 250 lakás helyszíne.

BUKHARA TÖRTÉNELMI KÖZPONTJA 1993

a város a Selyemúton fekszik. Számos mecsettel és madrassával rendelkezik

SHAKHRISYABZ TÖRTÉNELMI KÖZPONTJA · 2000

„Zöld város" perzsa nyelven. Itt született Timur Lenk. Itt található az Ak Saray palota, a Kok Gambaz mecset.

Természetvédelmi terület, mely a Nyugat Tien-Shan 700-4503 m feletti hegyeit foglalja magába.

SZAMARKAND – KULTÚRÁK KERESZTÚTJA · 2001

WESTERN TIEN-SHAN 2016

CSAPAT: 3 tudós, 5 évfolyam

a kereszthús (lat. via crucis, via dolorosa) eredetileg az a kb. 1,5 km-es útvonal, melyen a hagyomány szerint Jézus haladt

BÜDÖS TONHALAK

Üzbegisztán világörökségi helyszínei

Itchan Kala, Híva

-történelmi óváros

-oázis köré épült, magas falakkal van körbevéve

-utolsó pihenőhely a sivatagi átkelés előtt

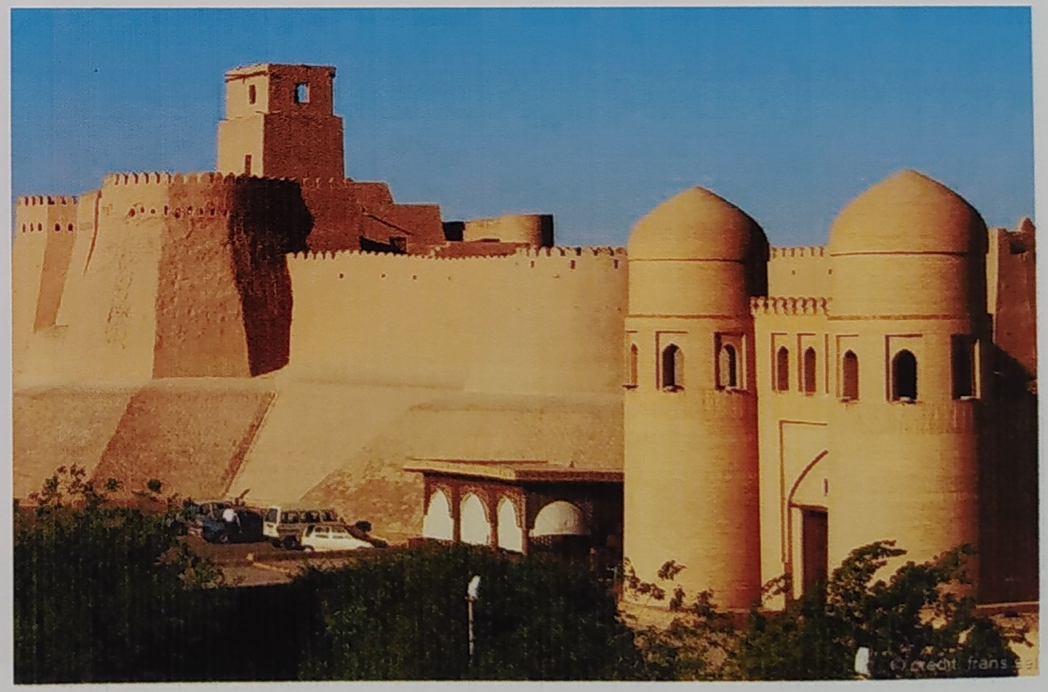

Buhara

-történelmi óváros

-több mint 2000 éves

-a legszebb fennmaradt középkori város Közép-Ázsiában

Sahriszabz

-történelmi óváros

-a Zaravsán-hegység lábánál épült

-Közép-Ázsia egyik legrégebbi települése

-egy időben uralkodói székhely volt

-az uralkodó bukása után elvesztette jelentőségét

Szamarkand

-kereskedelmi és kulturális központ volt

-1220-ban lerombolták, később újra felépítették

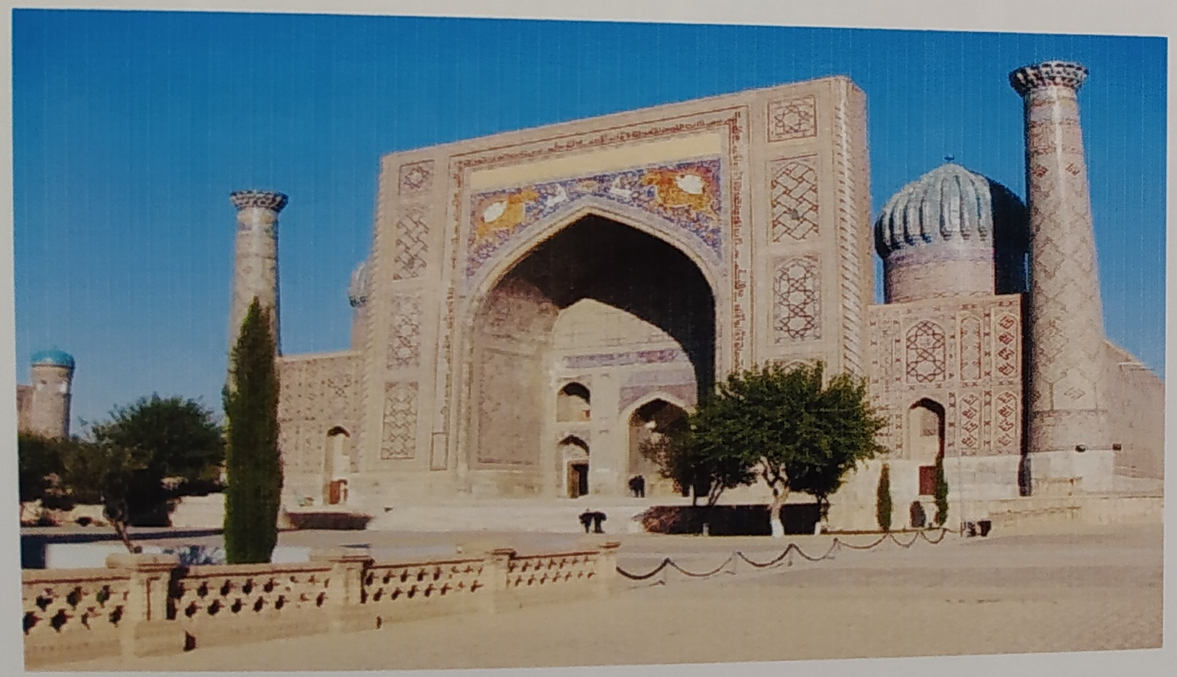

Nyugati-Tien-san

-Kazahsztán, Üzbegisztán és Kirgizisztán közös világörökségi helyszíne

-Közép-Ázsia endemikus élőlényeinek majdnem a fele megtalálható itt

-sok haszonnövény származik innen

-változatos növény- és állatvilággal rendelkezik

Szamarkand – a kultúrák kereszteződési pontjai

A Közép-Ázsiát korábban átszelő nagy kereskedelmi útvonal, i. e. 7. században alapították.

Nyugati-Tien-san

Három ország, Kazahsztán, Kirgizisztán és Üzbegisztán közös világörökségi helyszíne, a területen megtalálható Közép-Ázsia endemikus élőlényeinek közel a fele.

Köszönöm a figyelmet! ☺

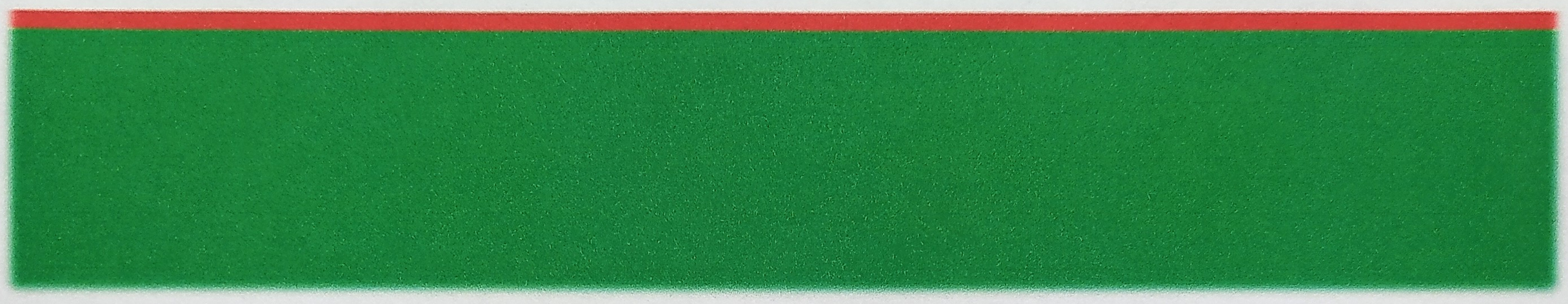

VÁMBÉRY UTAZÁSAI

1:10000000

É

Üzbegisztán

Szamarkand

Hiva

Buhara

Türkmenisztán

Karsi

Asgabat

Mashad

Herat

Afganisztán

Irán

Teherán

Tbiliszi

Jereván

Baku

Erzerum

Tebriz

AnKara

Törökország

Szíria

Irak

DamaszKusz

Bagdad

Jordánia

Iszfahan

Perszepolisz

Shiráz

- Érintett városok
- Fővárosok
- Vámbéry első útja
- Vámbéry második útja
- Vámbéry Harmadik útja
- vizek, Tavak, tengerek
- Országhatárok ma

Forrás: Google maps, Vámbéry Ármin: keleti életképek

Készítették a Komáromi dervisek

ÜZBEGISZTÁN
világörökségi helyszínei

Itchan Kala, Híva történelmi óvárosa

Ősi oázis, a mai Híva magas falakkal körbevett városrésze, kereskedelmi út mellett alapított település.

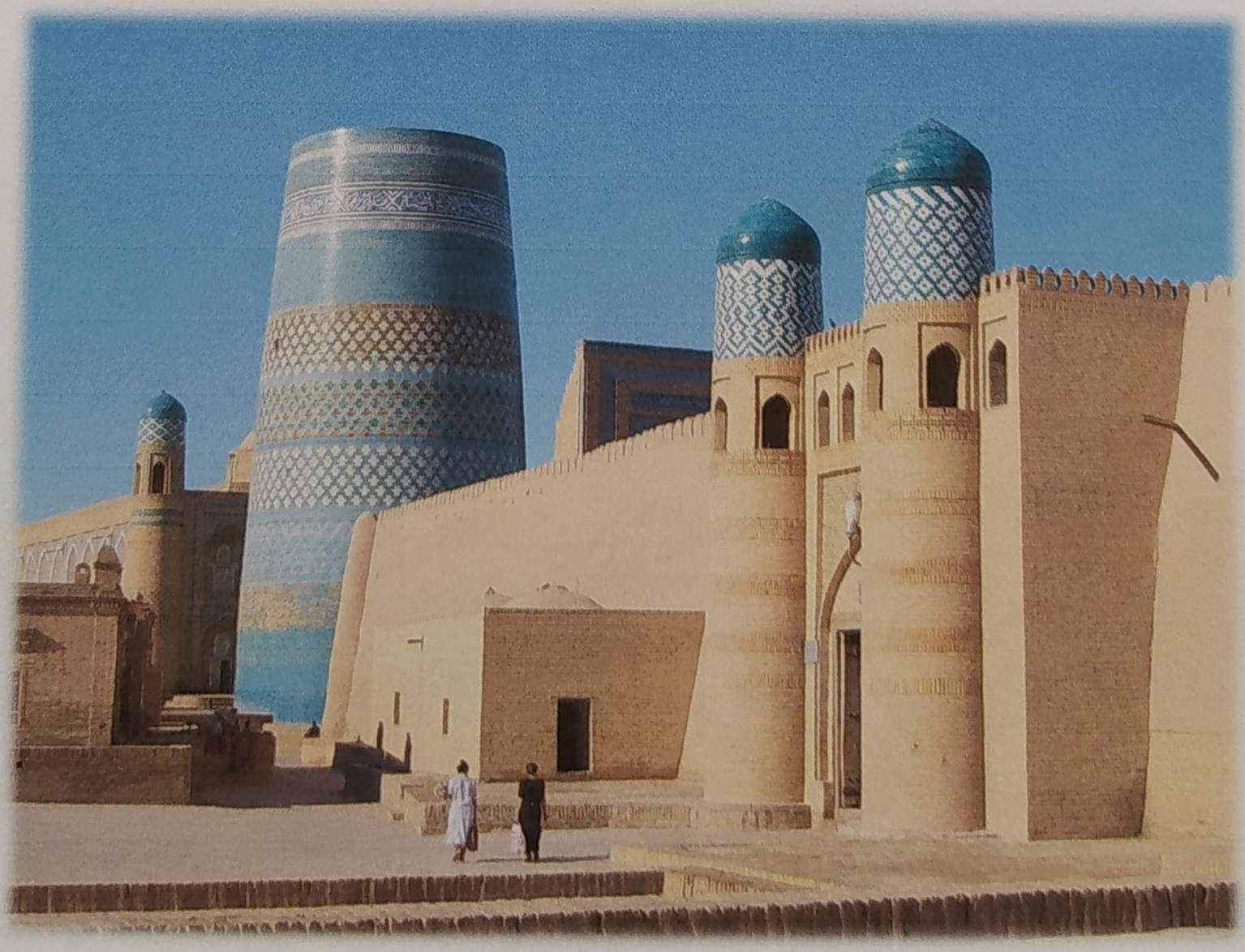

Buhara történelmi óvárosa

Több mint kétezer éves, alapvetően érintetlenül fennmaradt szerkezetű
Buhara a Kizil-kum sivatagban egy nagy oázis mellett épült.

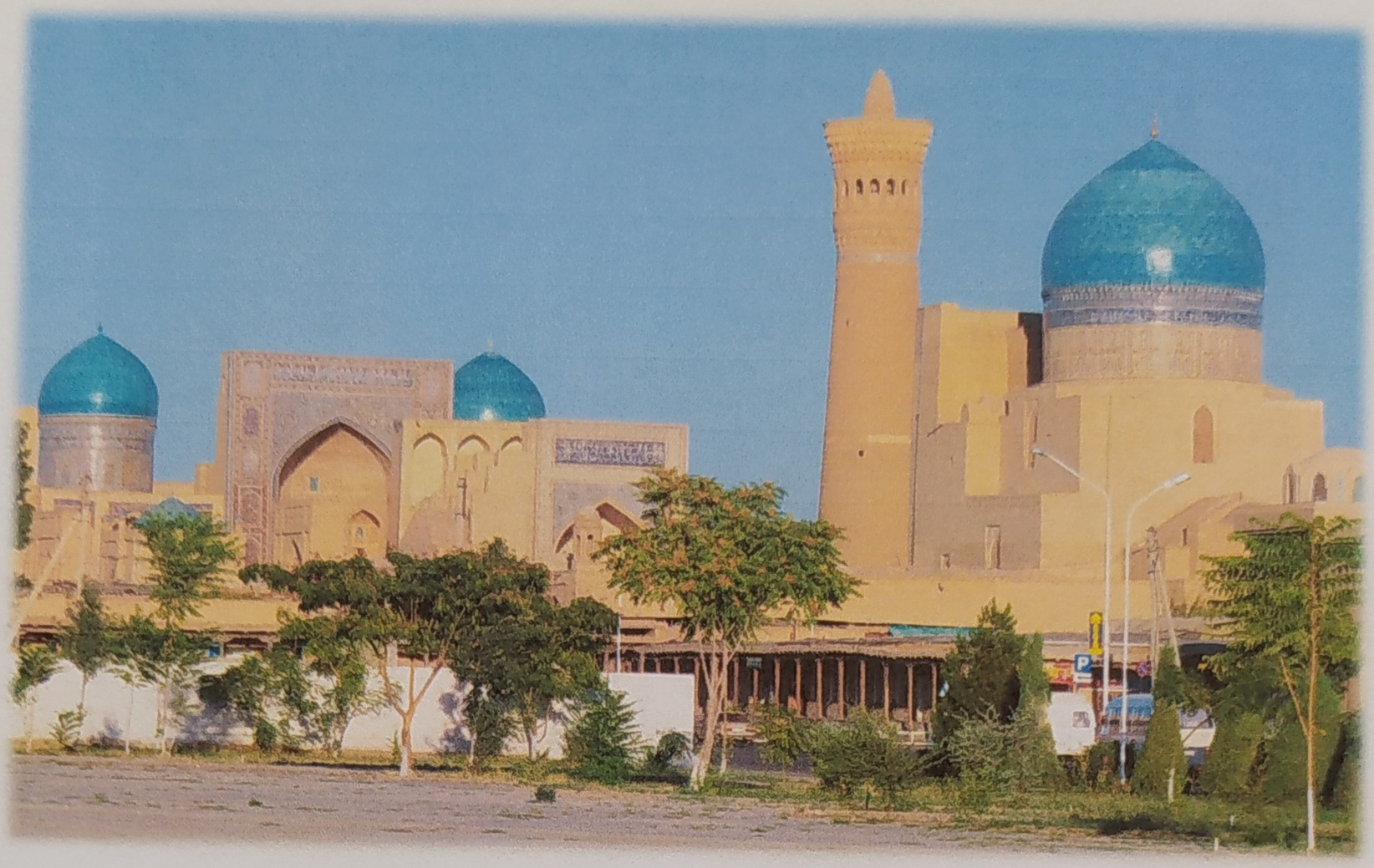

Sahriszabz történelmi óvárosa

A Szamarkandtól 80 kilométerre elterülő település, Közép-Ázsia
egyik legrégebbi városa már Nagy Sándor idejében is lakott volt.

VÁMBÉRY ÁRMIN KELETI UTAZÁSAINAK TÉRKÉPE

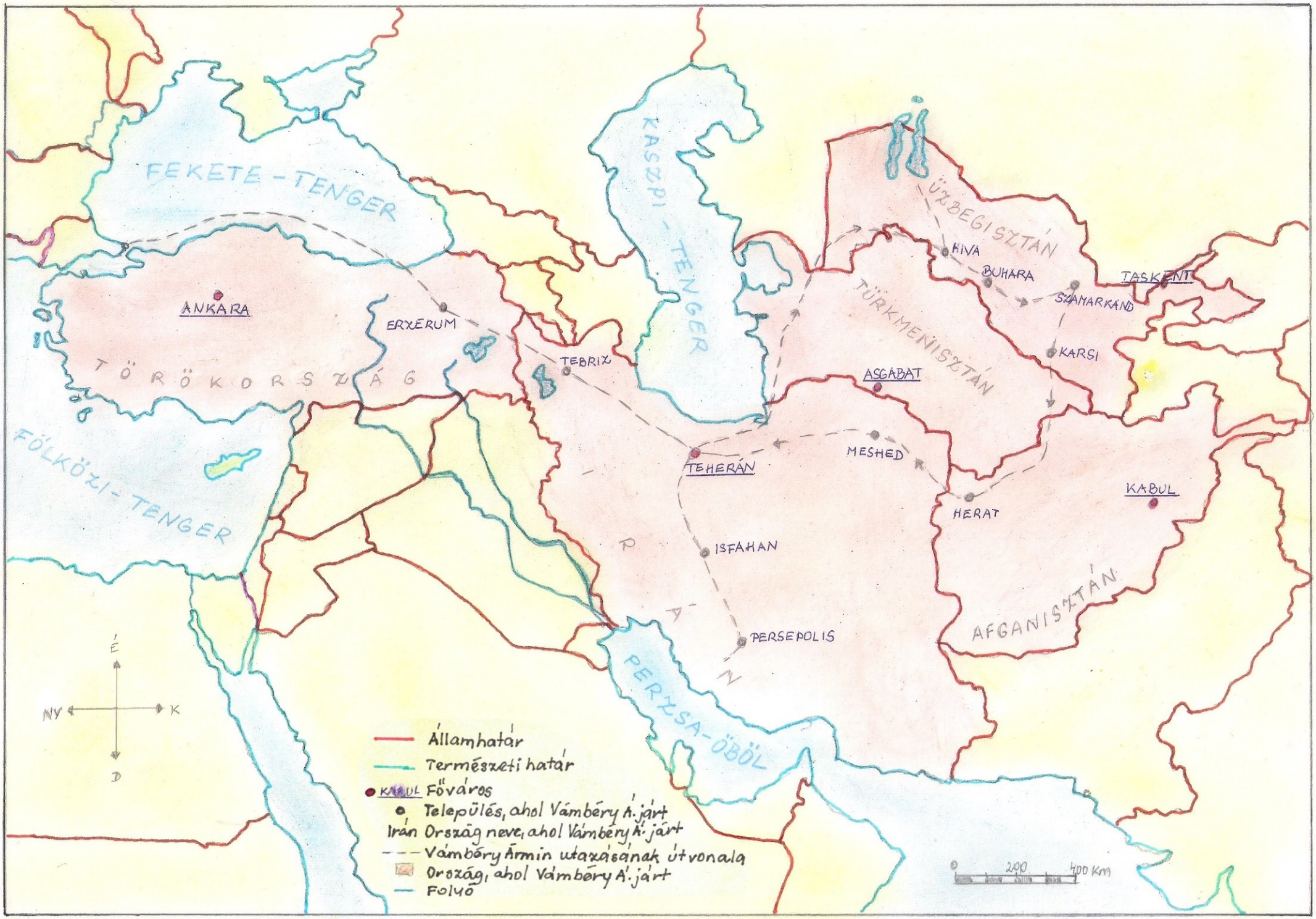

ÜZBEGISZTÁN TERMÉSZETFÖLDRAJZI TÉRKÉPE

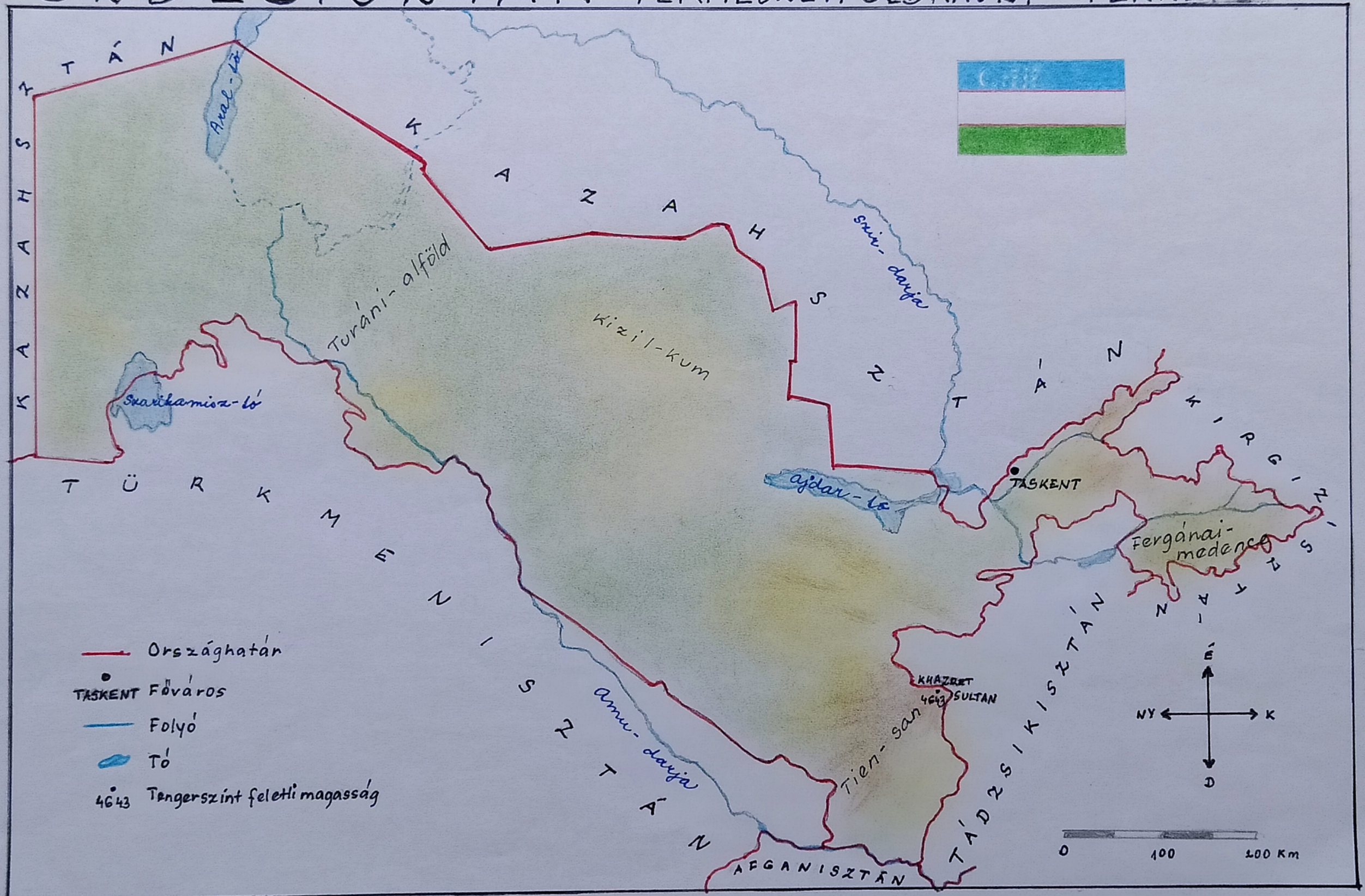

11. forduló 5. feladat

Madarkák csapat

ÜZBEGISZTÁN TERMÉSZETFÖLDRAJZI TÉRKÉPE

▲ - hegycsúcs
~ - határvonal
~ - folyó

- só
- alföld
- hegység
- sivatag

SZIR-DARJA
ARAL-TÓ
KAZAHSZTÁN
TURÁNI-ALFÖLD
KIZIL-KUM
AMU-DARJA
AJDAR-TÓ
KIRGIZISZTÁN
FERGÁNAI-MEDENCE
TIEN-SAN
É
TÜRKMENISZTÁN
TÁDZSIKISZTÁN
KHAZRET SULTAN, 4643m
AFGANISZTÁN

0km 55 110 165km

SELYE'S FÖCISTÁK

Északi irány
ARAL-tó
MUJNAK
ALTINKUL
TURÁNI-ALFÖLD
Hiva
KIZIL-KUM
zaravsán
ÜZBEGISZTÁN
AMU-DARJA
KARA-KUM
KAZAHSZTÁN
SZÍR-DARJA
ADELUNGA
TOGHI
4301
TASKENT
Szindarja
Fergána-Medence
Fergána
AJDAR-tó
KIRGIZISZTÁN
Navaj
kagán
Szamarkand
Tien-San
karsi
TÜRKMENISZTÁN
TADZSIKISZTÁN
Denáu
Termiz
Tancoló galambok

Északi irány

Fekete-tenger

Ankara

Törökország

Erzerum

Tebriz

Teherán

Kaszpi-tenger

Oroszország

Aral-tó

Üzbegisztán

Taskent

Khiva

Szamarkand

Buhara

Qarshi

Türkmenisztán

Mesheb

Herat

Kabul

Perzsia

Isfahan

Persepolis

Afganisztán

Földközi-
Tenger

Arábia

Perzsa-öböl

Táncoló galambok

Vámbéry Ármin három útja:
ELSŐ ÚT:
MÁSODIK ÚT:
HARMADIK ÚT:

Vámbéry Ármin 3 útja

FEKETE-TENGER
GRÚZIA
KAZAHSZTÁN
TÖRÖKORSZÁG
Ankara
Erzurum
ÖRMÉNYORSZÁG
KIRGIZISZTÁN
ÜZBEGISZTÁN
Taskent
Bukhara
Szamarkand
KASZPI-TENGER
TÜRKMENISZTÁN
Ashgabat
Karsi
SZÍRIA
Tebriz
Teherán
Mashhad
IRAK
AFGANISZTÁN
Kabul
Herat
Isfahan
IRÁN
Persepolis
PERZSA-ÖBÖL

TÖRÖKORSZÁG

TÜRKMENISZTÁN

Kút
Főváros
Vámbéry 1. útja
Vámbéry 2. útja
Vámbéry 3. útja

100 300 500 km
0 200 400

É

1 : 13 500 000

IRÁN

MAGYARORSZÁG

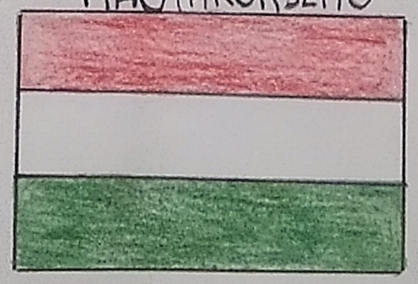

AFGANISZTÁN

Üzbegisztán felszíni térképe

KAZAHSZTÁN

KIRGIZISZTÁN

TÜRKMENSZTÁN

TADZSIKISZTÁN

AFGANISZTÁN

Turáni-alföld

Amu-darja

Szir-darja

Kizil-kum sivatag

TASHKENT

Ferganai-medence

Khazret Sultan 4643 m

1 Ajdar-tó
2 Aral-tó
3 Szarikamis-tó

Magasság

1:230 000

Határon kívüli víz

Határon belüli víz

Határos ország

Folyó

▲ Legmagasabb pontja

● Főváros

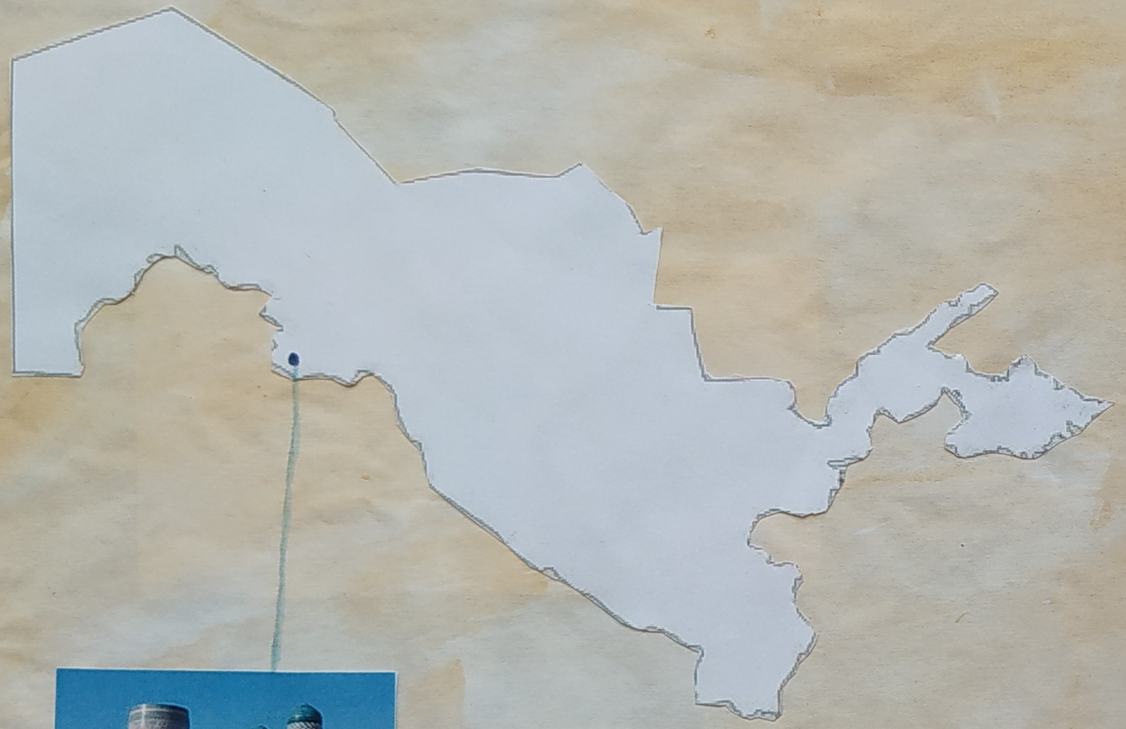

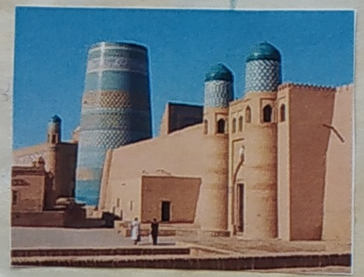

Itchan Kala, Híla történelmi óvárosa

Népesség: 55 568 fő (2005. január 1.)
Alapítás éve: i. e. 6. Század

Híva magas falakkal körbevett városrésze Nyugat-Üzbegisztánban fekszik a türkmén határ közelében. A kereskedelmi út mellett alapított település az utolsó pihenőhely volt a sivatagi átkelés előtt az Irán felé vezető úton. A 400 méter széles és körülbelül 700 méter hosszú óvárosban viszonylag kevés épület maradt fenn. A régészeti adatok szerint a város a keresztény korszak elején jött létre. Itchan Kala volt az első hely Üzbegisztánban, amelyet 1991-ben a világörökség listájára írtak fel. A város Vámbéry útja idején élte igazi fénykorát. Munkáiban elismerően nyilatkozott a város szépségeiről, lakóinak adakozókészségéről, ugyanis ottjártakor a kántól egy – dervishez méltó – fehér szamarat, a néptől pedig sok ruhát és élelmet kapott ajándékba.

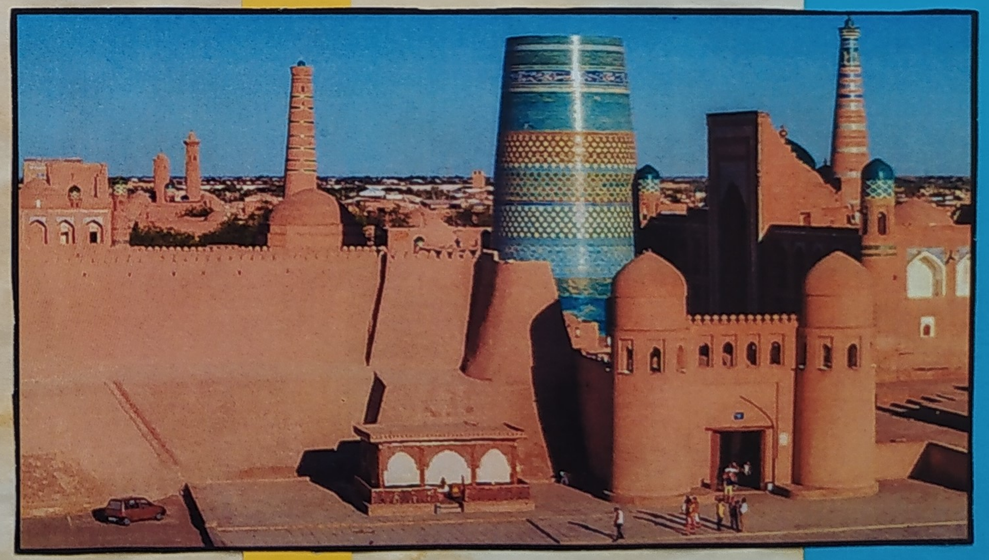

Üzbegisztán 5 világörökségi helyszíne

Vámbéry inasai

Buhara történelmi óvárosa

Népesség: 280 187 fő (2020. január 1.)

Buhara az ország déli részén helyezkedik el. Neve a szogd *βuxārak* szóból eredhet, amelynek jelentése „szerencsés föld”. 1993-ban írták fel a világörökség listájára. Az arab hódítás előtt Közép-Ázsia egyik legnagyobb városa volt. Több mint 2000 éves, alapvetően érintetlenül fennmaradt szerkezetű Buhara a Kizil-kum sivatagban egy nagy oázis mellett épült fel. A város alapítását Kr. e. 500-ra teszik, a helyszín pedig a ma Ark néven ismert vár területe lehetett. A buharai oázist azonban jóval korábban is lakták. A Közép-Ázsiai középkori városok legszebb fennmaradt példája.

Sahriszabz történelmi óvárosa

Alapítás: i. e. 7. Század
Népesség: 101 769 (2015)

A Szamarkandtól 80 kilométerre, a Zaravsán-hegység lábánál elterülő település már Nagy Sándor idejében is lakott volt. Shahrisabz 622 méter tengerszint feletti magasságban fekszik. Közép-Ázsia egyik legősibb városa, melyet több mint 2700 évvel ezelőtt alapítottak. 2000-ben Shahrisabz történelmi városközpontját felvették az UNESCO Világörökség listájára. A város a Timurid időszakból számos műemlékkel rendelkezik. 2016 óta a veszélyeztetett világörökség vörös listáján szerepel.

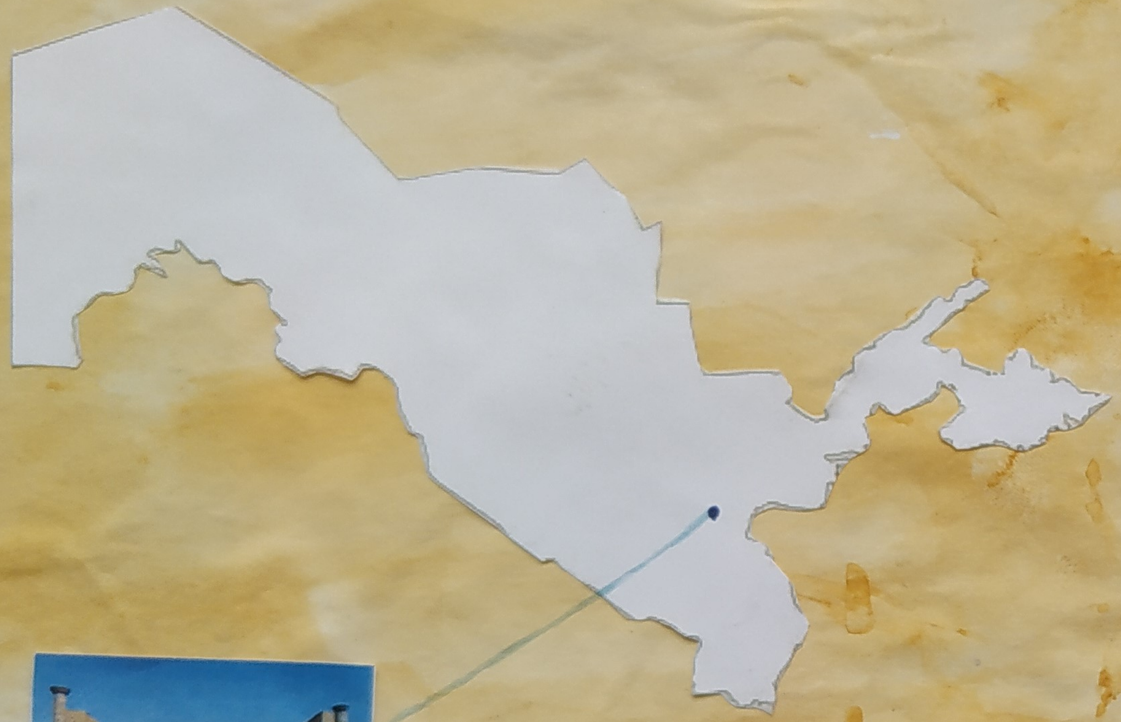

Szamarkand - a kultúrák kereszteződési pontjai

Alapítás éve: i. e. 7. Század

Népesség: 546 303 fő (2020. január 1.)

Szamarkand már az ókorban is lakott volt. 2001-ben az UNESCO Szamarkand 2750 éves városát *Szamarkand – Kultúrák találkozása* címen a világörökség részévé nyilvánította. Az Altaj-hegység nyugati lefutásánál lévő 720 m-es tengerszint feletti magasságú fennsíkon fekszik. Szamarkand, az egyik legrégebbi város a Földön, a görögök *Μαράκανδα* (Marakanda) néven ismerték, az i. e. 14. Században pedig a Zaravsán gyümölcsöző síkságaként említették.

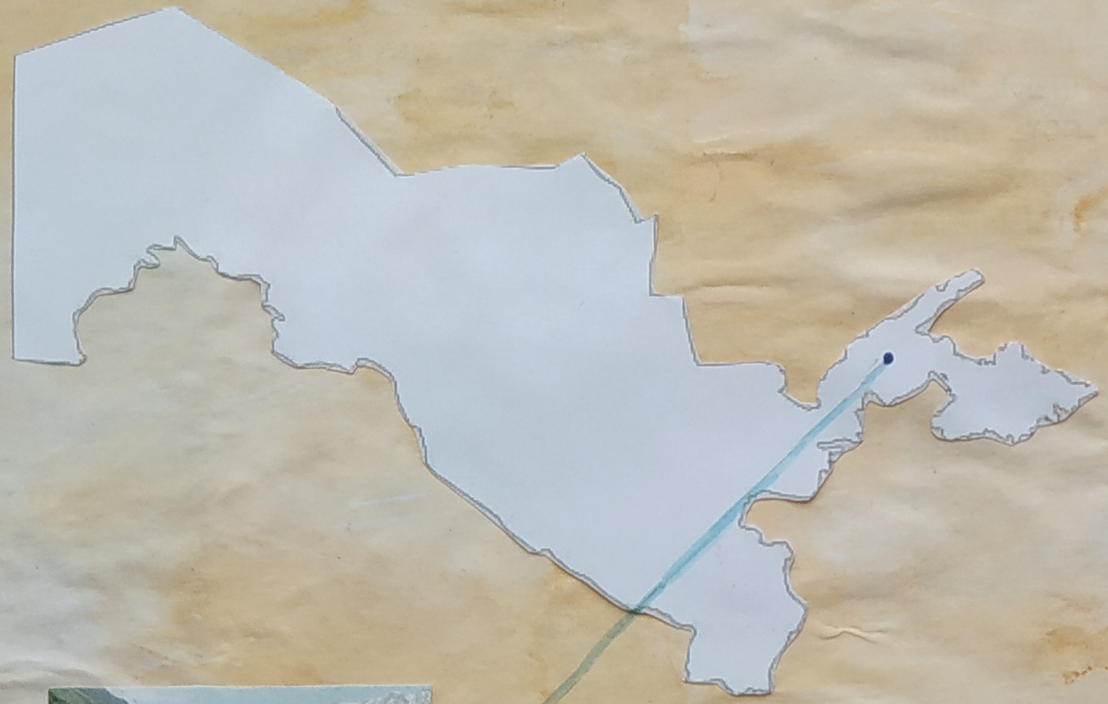

Nyugati-Tien-shan

Nyugati-Tien-san három ország: Kazahsztán, Kirgizisztán és Üzbegisztán közös világörökségi helyszíne. A területen megtalálható Közép-Ázsia endemikus élőlényeinek közel a fele. A helyszínen globálisan veszélyeztetett 14 növény- és 18 állatfaj is él, köztük az egyiptomi keselyű és a hópárduc. Legmagasabb pontja (egyben Kirgizisztán legmagasabb pontja) a 7439 méter magas Dzsengis Csokuszu (magyar neve Győzelem-csúcs), a kirgiz-kínai határon.

